

6 SERİ NO'LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

Belge türü	Tebliğ
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Tebliğ grubu	GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞLERİ
Tarih	21.02.1951
Sıra no	6

1. 5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 53 üncü maddesi gereğince, gerçek kazançlarının tesbitinde zorluk bulunmasından dolayı Bakanlığımızca (I) seri sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliğinde açıklananlara ilâveten, götürü kazanç usulüne alınan ve mesleklerinin ifası yüksek tahsili gerektirmiyen serbest meslek erbabı, meslek grupları itibariyle, aşağıda gösterilmiştir.

Bunların kazançları da, Vergi Usul Kanununun 40 ıncı maddesinde yazılı esaslar dahilinde götürü olarak tesbit edileceğinden, defter tutmalarına ve gider vesikası saklamalarına lüzum yoktur. Diğer taraftan Gelir Vergisi Kanununun 80 inci maddesinde yazılı kamu idare ve müesseselerine, kurumlara, derneklere, tesis ve vakıflara, gerçek giderlerini beyan etmeğe mecbur olan tüccarlara ve serbest meslek erbabına yapacakları serbest meslek faaliyetleri karşılığında kendilerine ödenecek paralardan gelir vergisi kesilmiyecektir.

53 üncü maddenin açık hükmünden de anlaşılacağı veçhile; mukadder götürü serbest meslek kazancı gerçek kazanç yerine kaim olacaktır.

Gerçek kazanç, o faaliyetten elde edilecek yıllık gayrisâfi hasılat ile bu hasılatın elde edilmesi zamanında faaliyetle ilgili olarak yapılan masraflar arasındaki müsbet farklardan ibaret bulunduğuna göre, götürü kazanç takdirinde mükellefin aile geçimine, şahsî ve aile ihtiyaçlarına tekabül eden masrafların da komisyonlarca ayrıca nazara alınmasına mahal yoktur. Zira vergi, takdir olunacak götürü kazançtan 32 nci madde mucibince en az geçim indirimi yapılmak suretiyle hesaplanacaktır.

2. Gerek esnaf, gerekse Gelir Vergisi ve Usul Kanunlarında, ücretleri ve kazançları götürü usulde tesbit edilecekler ve bunların tâyininde Maliye Bakanlığı ve komisyonların yetkileri, takdir şekli ve sureti, itiraz yolları hakkında bir takım hükümlerin mevcut olmasına rağmen, takdir işinin zamanı hakkında bir hüküm mevcut değildir.

Takdir işinin, verginin tarhı zamanına mümkün mertebe yakın olması, takdirin sıhhati bakımından zaruridir. Halen 1950 yılında gezici esnaf ile ücretlerin vergisi eski hükümler dahilinde alındığından ve götürü serbest meslek erbabının işlerini terk edenler de dahil vergileri 1951 Martında salınması kanun hükmü icabı olduğundan, mezkûr kazanç ve ücretlerin 1951 yılı başlarında veya 1950 sonlarında takdirini yerinde kılmıştır.

Bu sebeptendir ki, Bakanlıkca gezici esnafın gündelik kazançlarına ait (iş cetvellerini) 1950 sonunda ve götürü ücretlere ait genelge 1951 başlarında neşredilmiş ve götürü serbest meslek erbabına ait ikinci liste de bu tamimle tebliğ olunmuş bulunmaktadır.

Bazı mahallerden alınan malûmattan, sözü edilen gündelik kazanç, götürü ücret ve götürü serbest meslek kazançlarının 1950 bidayetinde veya ortalarında takdir edildiği anlaşılmaktadır.

Bilindiği gibi, 5421 sayılı Kanunun 48 ve 53 üncü maddeleri ile, götürü usule alınacak ücretli ve serbest meslek erbabının tâyini ve 5423 sayılı Esnaf Vergisi Kanununun 18 inci maddesiyle de, gezici esnafın, vergisine matrah ittihaz olunacak gündelik kazancın takdirine esas olacak (iş cetvelleri) nin tanzimi, Maliye Bakanlığının selâhiyetine terk edilmiştir. Maliye Bakanlığı bu yetkisini kullanarak, götürü usulde teklifi lâzım gelen götürü ücretlilerle, serbest meslek erbabının kimler olduğunu ve gündelik kazanca mesnet ittihaz edilecek iş nevelerini gösterir cetvelleri, tebliğ ve ilân etmedikçe, yapılan takdir işlemleri mesnetsizdir. Ve gayri muteberdir.

Binaenaleyh; Bakanlığımız tamim ve genel tebliğlerinden evvel takdir edilmiş olan bu gibi götürü matrahların vergi tarhında nazara alınmıyarak bu konudaki Bakanlık tebliğ ve tamimleri dahilinde takdir muamelelerinin yapılması, şimdiye kadar yapılmamış ise; derhal gerekli takdirin yaptırılarak, usulü dahilinde kesbi katiyet eylemelerinin temini icabeder.

